

Justiție pe înțelesul copiilor: Termeni cheie

Ce sunt drepturile?	3
Ce inseamnă interesul superior al copilului?	4
Ce inseamnă protecția împotriva discriminării?	5
Ce este protecția?	6
Ce este instanța de judecată?	7
Ce este o procedură?	8
Ce este o procedură civilă?	9
Ce este o procedură penală?	10
Ce este o audiere?	11
Probe/declarații ale copiilor	12
Cine este o victimă?	13
Cine este un acuzat?	14
Cine este un martor?	15
Ce este dreptul la informare?	16
Ce inseamnă dreptul de a fi ascultat?	17
Ce inseamnă confidențialitatea?	18
Ce fac ofițerii de poliție?	19
Ce este un avocat?	20
Ce este un procuror?	21
Ce este un judecător?	22
Ce este un asistent social?	23
Ce este un psiholog?	24
Ce este un tutore?	25
Care sunt responsabilitățile părinților?	26
Alte persoane care pot oferi sprijin	27
Cand este justiția adaptată nevoilor copilului?	28
Ce sunt încăperile adaptate nevoilor copiilor?	29
Ce este informația adaptată nevoilor copiilor?	30
Ce inseamnă evitarea intarzierilor nejustificate?	31

Ce sunt drepturile?

Drepturile sunt lucruri pe care orice copil din lume, inclusiv tu, ar trebuie să le poată face sau ar trebui să le aibă.

De exemplu, toți copiii ar trebui să poată merge la școală, toți copiii ar trebui să poată merge la doctor atunci când sunt bolnavi și toți copiii ar trebui să fie bine tratați, și nu cu violență.

Ce înseamnă interesul superior al copilului?

Când adulții iau decizii în legătură cu tine, trebuie să se gândească dacă acea decizie este bună pentru tine sau nu. Trebuie să decidă doar ce este mai bine pentru tine.

De exemplu, când părinții divorțează, decizia unde și cu cine trebuie să rămână copilul trebuie să fie luată în funcție de ce este cel mai bine pentru copil și nu în funcție de ce este cel mai bine pentru mamă sau pentru tată.

Ce înseamnă protecția împotriva discriminării?

Toți copiii ar trebui să fie tratați la fel, indiferent de cine sunt, unde locuiesc, ce meserii au părinții lor...

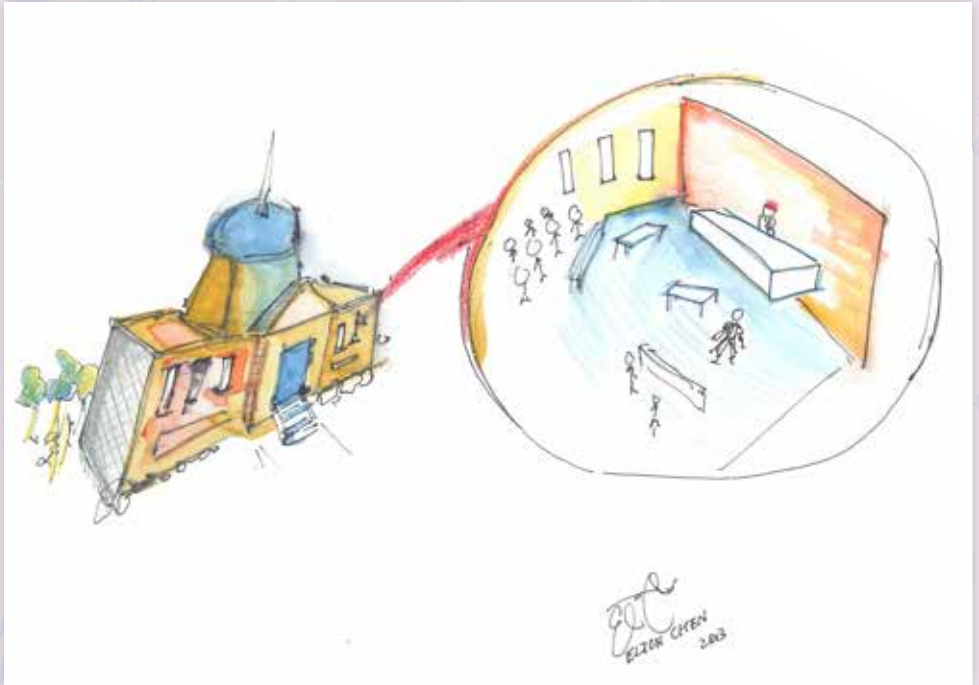
Cu toate acestea, sunt copii care pot avea nevoie de sprijin special.

De exemplu, copiii care sunt săraci ar putea avea nevoie de ajutor ca să obțină bani pentru manuale școlare; copiii care sunt într-un scaun cu rotile vor avea nevoie de ajutor la urcarea scărilor sau copiii care nu pot auzi sau vorbi vor avea nevoie de cineva cu care să comunice prin limbajul semnelor.

Ce este protecția?

Protecția este ceva ce te ajută să nu-ți fie teamă că cineva sau ceva îți poate face rău. Copiii trebuie protejați împotriva relelor tratamente. Din acest motiv, ei trebuie să ceară ajutor oamenilor care știu cum să i protejeze, cum ar fi profesori, mama, tata sau o persoană în care au încredere.

Ce este instanța de judecată?

Instanța de judecată este locul în care oamenii care au o problemă discută și încearcă să rezolve acea problemă în fața unui judecător. Oamenii de la instanța de judecată vor asculta pe toată lumea și vor decide apoi cum să rezolve problema. Pentru a fi protejat, copilul poate fi rugat să răspundă la întrebări într un alt loc, în afara instanței de judecată.

Ce este o procedură?

O procedură înseamnă toți pașii care se fac când o instanță de judecată decide dacă a fost încălcată legea sau dacă poate fi rezolvată o problemă. Poate dura mult și un număr de oameni își vor spune părerea și vor vorbi despre ce s-a întâmplat. La final, judecătorul va lua o decizie.

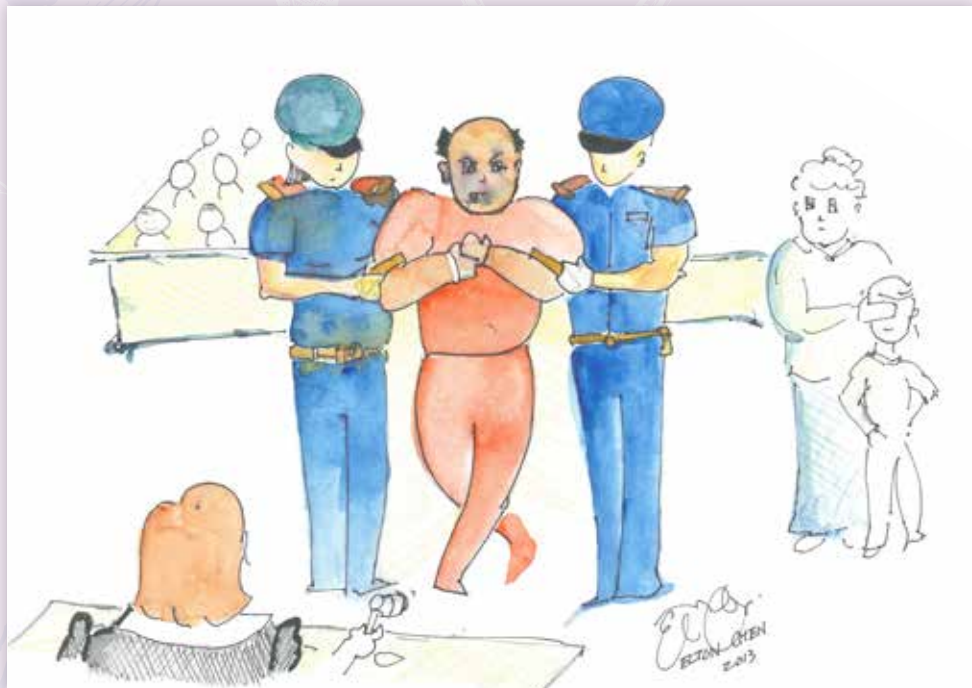
Ce este o procedură civilă?

O procedură civilă are loc atunci când diverși adulți de la instanța de judecată discută despre cum poate fi rezolvată o problemă între doi sau mai mulți oameni.

De exemplu, când părinții decid că nu mai vor să trăiască împreună, decizia unde va locui copilul va fi luată printr-o procedură civilă.

Ce este o procedură penală?

O procedură penală are loc când diverși adulți de la instanța de judecată cercetează și decid dacă a avut loc sau nu o încălcare a legii și care sunt consecințele.

Ce este o audiere?

O audiere este o întâlnire în timpul căreia diverși oameni vorbesc și caută să înțeleagă ce s-a întâmplat. Acești oameni sunt: judecătorul, avocații, persoana care a fost acuzată de încălcarea legii (acuzatul), persoana care a fost rău tratată (victima), persoana care a văzut/auzit că s-a făcut ceva împotriva legii (martorul) și, uneori, oameni care au o dispută, cum ar fi un cuplu care divorțează.

Probe/declarații ale copiilor

Acest lucru se întâmplă atunci când un om sau mai mulți oameni îți pun întrebări în legătură cu ce s-a întâmplat sau în legătură cu ce ai auzit sau văzut. Dacă aceste întrebări te fac să te simți inconfortabil, te sperie sau pun o persoană apropiată într-o situație dificilă, poți decide să nu răspunzi la ele.

Cine este o victimă?

Victima este persoana căreia cineva/ceva i a făcut un rău.

Cine este un acuzat?

Acuzatul este persoana despre care se spune că a încălcat legea.

Cine este un martor?

Martorul este persoana care a văzut/auzit ce s a întâmplat sau știe ceva ce poate fi de ajutor în lămurirea adevărului.

Ce este dreptul la informare?

Adulții trebuie să ți explice unde poți găsi ajutor, când trebuie să mergi la instanța de judecată și cât timp trebuie să stai acolo, cine va fi acolo, ce se va întâmpla, ce întrebări ți se vor pune și cum te poate proteja legea. De asemenea, trebuie să ți explice cum s-a rezolvat situația ta și ce înseamnă asta pentru tine.

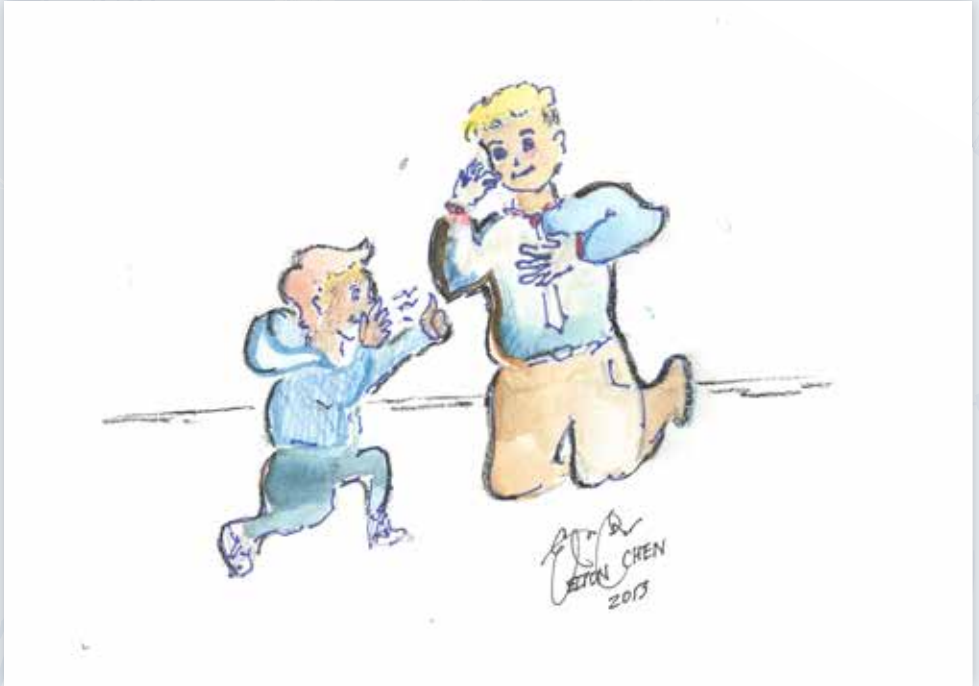
Ce înseamnă dreptul de a fi ascultat?

Acest drept înseamnă că oameni precum judecători, avocați și polițiști trebuie să te asculte. De exemplu, la instanța de judecată vrei ca judecătorul sau avocatul să te asculte. Uneori poate să nu se întâmple așa. De exemplu, dacă tu nu vrei, sau dacă ești prea mic sau dacă acest lucru te ar face să te simți inconfortabil.

Opinia ta trebuie să fie luată în considerare. Cu toate acestea, decizia luată de adulți poate fi diferită de ceea ce vrei tu. Când se întâmplă acest lucru, trebuie să ți se explice de ce.

Ce înseamnă confidențialitatea?

Confidențialitatea înseamnă că situația ta este cunoscută doar de către oamenii care te au în grijă, dar trebuie să ții secretul, în afara cazului în care ești în pericol.

De exemplu, dacă vorbești cu un avocat, psiholog sau asistent social despre problemele tale, el/ea nu are voie să spună nimănui, în afara cazului în care ești în pericol.

Ce fac ofițerii de poliție?

Ofițerii de poliție află dacă a fost încălcată legea, notează ce s-a întâmplat și îi opresc pe cei care fac ceva greșit. De asemenea, îi duc pe oameni la închisoare după ce judecătorul decide că aceștia au încălcat legea. Poliția trebuie să te respecte întotdeauna și să te protejeze.

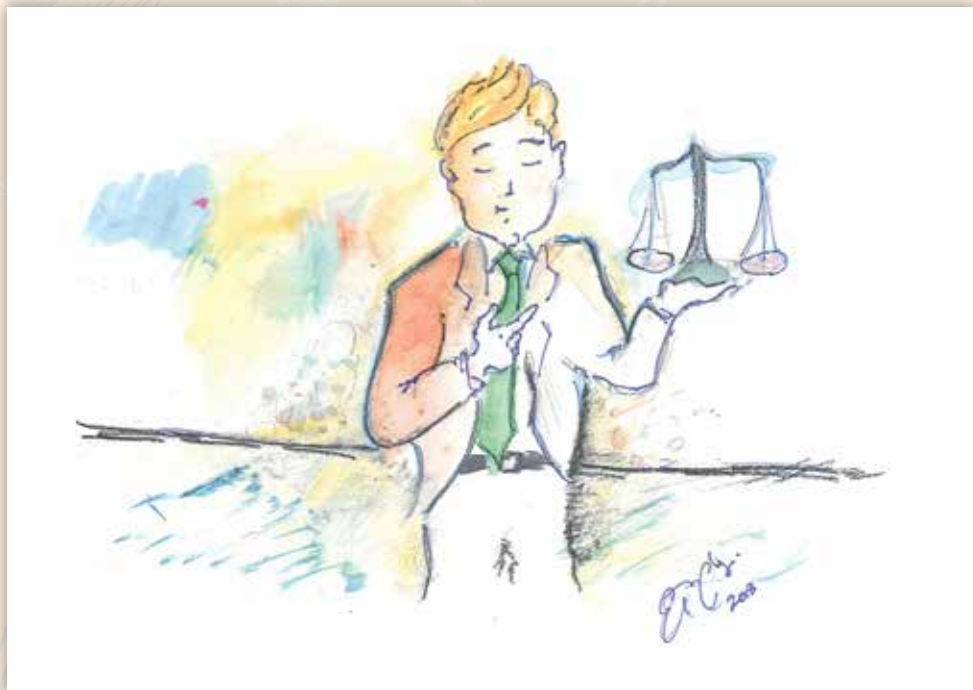
Ce este un avocat?

Avocatul este persoana care se asigură că drepturile tale sunt respectate și că procesul este unul corect. Dacă nu înțelegi ceva sau dacă nu te simți în siguranță, poți vorbi cu avocatul tău care o să îți explice cum te poate ajuta. Dacă îi spui ceva avocatului tău, acesta e obligat să țină secret.

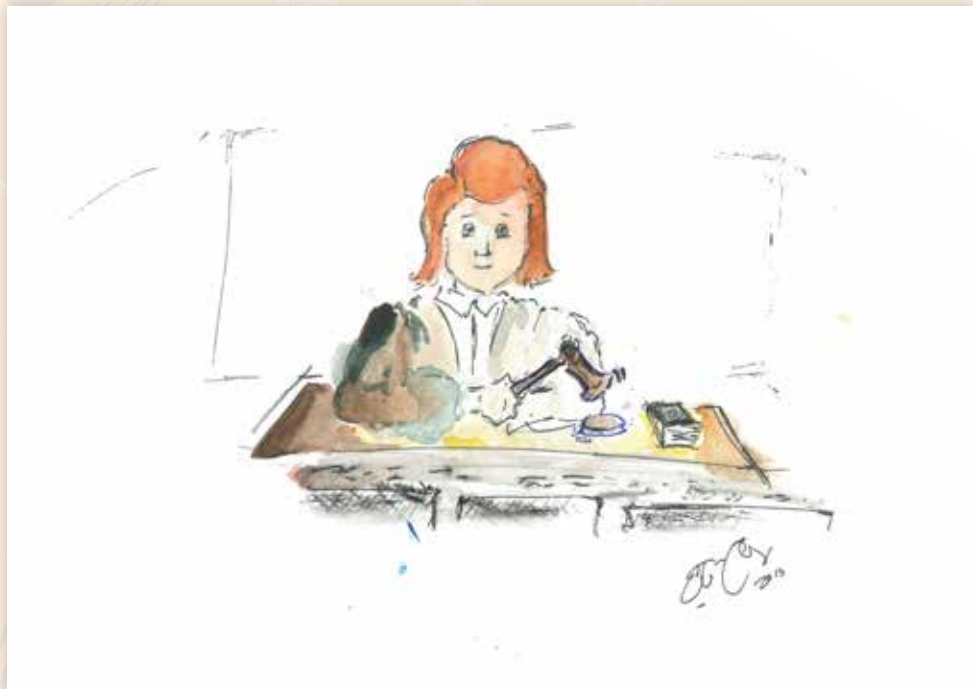
Și persoana care este acuzată că a încălcat legea are un avocat care urmărește să arate că persoana respectivă este nevinovată.

Ce este un procuror?

Procurorul este persoana care trebuie să arate și să demonstreze că s-a făcut ceva împotriva legii și că persoana acuzată este vinovată. Această persoană apără, de asemenea, drepturile victimelor și martorilor. Procurorul lucrează pentru guvern și rolul lui este să protejeze siguranța tuturor cetățenilor unei țări.

Ce este un judecător?

Judecătorul este persoana care se asigură că legea este respectată și că toată lumea respectă regulile în sala de judecată. Judecătorii decid dacă a fost sau nu încălcată legea și încearcă să găsească soluții pentru problemele dintre diverși oameni.

Ce este un asistent social?

Un asistent social este o persoană care te poate ajuta în diverse moduri. Asistenții sociali pot decide cum trebuie să fii protejat și ținut în siguranță dacă ești în pericol; îți pot pune întrebări pentru a afla dacă ești într-o încurcătură; te pot sfătui să mergi la alți oameni care te pot ajuta.

Кой е психологът? Ce este un psiholog?

Un psiholog este o persoană cu care poți vorbi despre cum te simți. Dacă ești furios/furioasă, trist/ă sau speriat/ă, îi poți spune psihologului tău. Psihologii te ascultă și ți dau sfaturi care să te ajute să te simți din nou bine.

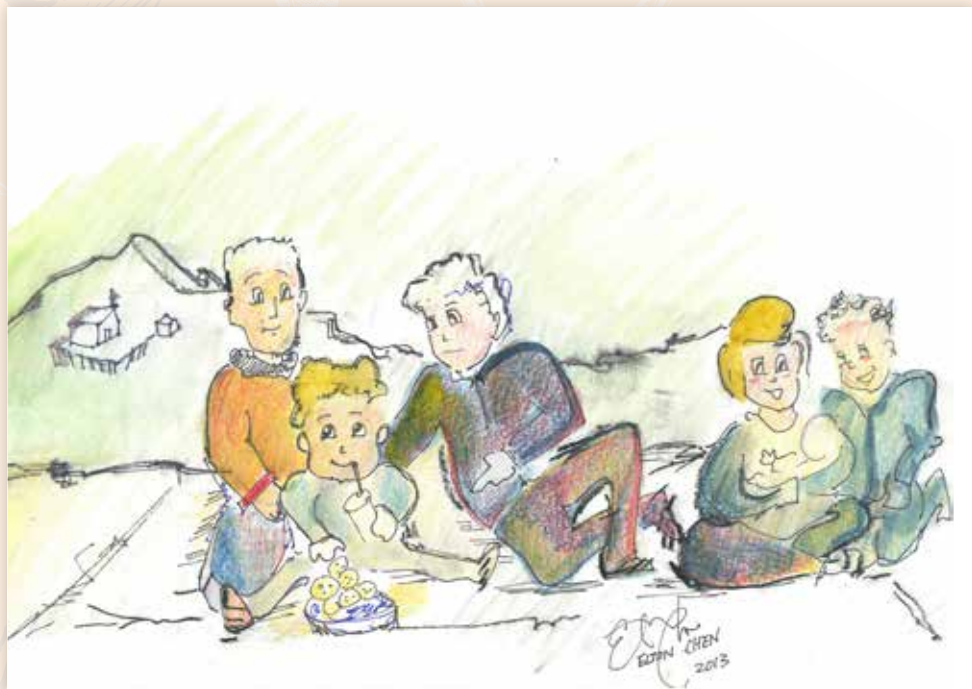
Ce este un tutore?

Un tutore este un adult responsabil cu îngrijirea unui copil atunci când copilul nu are părinți sau când părinții nu pot avea grijă de copil.

De exemplu, dacă un copil nu are părinți și bunica are grijă de acel copil, atunci ea este tutorele lui.

Care sunt responsabilitățile părinților?

În general părinții sunt responsabili pentru îngrijirea ta. În unele familii, poate fi doar mama sau doar tatăl, sau amândoi. Cu toate acestea, uneori părinți nu se mai înțeleg între ei sau pot avea probleme personale și din acest motiv își pot face rău reciproc. În timpul unui proces pot fi întrebați ce cred ei despre situația ta.

Alte persoane care pot oferi sprijin

Când cazul tău este discutat la instanța de judecată, alți oameni, în afara celor enumerați deja, te pot ajuta. Dacă nu vorbești limba țării, aceștia îți pot traduce în limba ta maternă ce se spune sau te pot ajuta în alte moduri dacă ai alte nevoi.

Când este justiția adaptată nevoilor copilului?

Justiția este adaptată nevoilor copilului atunci când îți place felul în care ești tratat de către oameni în timpul procedurilor, indiferent de motivul pentru care ești acolo.

Ce sunt încăperile adaptate nevoilor copiilor?

Când mergi la instanța de judecată, într o secție de poliție sau când stai de vorbă cu oameni care îți pun întrebări, aceste întâlniri trebuie să aibă loc într o încăpere prietenoasă, în care să te simți confortabil. Această încăpere poate avea jucării, creioane de colorat, cărți, jocuri, poate ceva gustări și băuturi răcoritoare... și trebuie să te facă să te simți bine și în siguranță.

Ce este informația adaptată nevoilor copiilor?

Informațiile și sfaturile trebuie să ți fie explicate într-un mod care să te ajute să înțelegi, iar oamenii trebuie să vorbească cu tine într-un mod prietenos și clar. Ar trebui să poți pune câte întrebări vrei până când înțelegi totul.

Ce înseamnă evitarea întârzierilor nejustificate?

Când situația copilului este discutată la instanța de judecată toți cei care lucrează la cazul respectiv trebuie să acționeze cu rapiditate, iar judecătorul trebuie să ia o decizie cât mai repede cu putință. Asta înseamnă că decizia și procesul nu trebuie să aibă întârzieri.

JUSTIȚIE PE ÎNȚELESUL COPILOR: TERMENI CHEIE

- LISTĂ DE TERMENI COMUNI
- LISTĂ DE DREPTURI SPECIFICE
- LISTĂ DE PERSOANE IMPLICATE ÎN PROCEDURILE JUDICIARE
- ASPECTE ADAPTATE NEVOILOR COPILULUI

European Union Agency for fundamental rights
Schwarzenbergplatz 11
1040 Wien
Austria

